

бил като натрапен помощник, обиколил всички градове в Южна България, стигнал в София, където се крил в Драгалевския манастир. Тук той се разделя с Общи, който заминава по обиколка в Северо-западна България, а Левски обикаля Кюстендил, Дупница, Рилски-манастир, Самоков, Осогово и се връща в Карлово. През октомври Левски, Ангел Кънчев и Общи се сбират в Ловеч и наново предприемат обиколки и разнасят революционни книжа. Кънчев, който бил запознат с военната наука, снимал планове от градовете — за бъдещи стратегически цели.

По настояване на Каравелова, Левски отишъл в Букурещ през януари 1872 год. и с него се споразумели да се свика през април там събор, който да прегледа и приеме устава, изработен от „Временното Правителство“. Определят това да стане през м. април. Левски се връща в България и отново заскитва по обиколка. Между туй постига го тежка скръб. Ангел Кънчев, неговия мил другар и помощник, се самоубива в Русе, за да не попадне в турски ръце. Вестта за самоубийството на Кънчева стреснала силно революционерите, но Левски не се обезсърчил, а продължил делото и на всякъде всевал кураж. На 13 април същата година той минал Дунава и се озовал в Букурещ. Тук дошли 21 души представители: 14 от Влашко и 7 от България. Първото събрание, което станало на 20 април, решило да се изработи „Програма за исканията на българския народ“. Левски бил избран в комисията по изработване на тая програма, която била подробно одобрена и напечатана. Любен Каравелов е бил избран за главен представител на Централния Комитет. Дадени са му били пълномощия да си избере той сам помощници, членове на Комитета. Последния дал на Левски генерално пълномощно, като негов главен представител в България, с неограничени действия. В пълномощното Левски е наречен Аслан Дервишоглу Кърджала. Когато получил пълномощното, Левски дал клетва, че приема възложените му действия и че ще отговаря за тия действия.

След като се снабдил с нозия устав и други книжа, Левски се връща благополучно наново в България и започва своите действия, като постоянно е във връзка с Каравелова, до когото се отнася за много неща. През юли Левски основава комитет в Троянския манастир и се заседава известно време там. От там той писмено ръководи делото, след което преи приема пак обиколка, макар и предпазливо, тъй като турската полиция вече взела по-будно да следи делата му.

Между туй Общи, който придобил влияние, се самозабравил. Левски го повикал да даде клетва и сметка за събраните пари, а той не послушал, а си я карал по своему. Напразно Левски пише оплаквания до Каравелова и до други дейци — Общия вироглавствава. Левски е можал, по силата на даденото му пълномощие, да премахне Общия, да го отстрани със сила, но лоялния му характер не му давал, пак и други по-важни въпроси занимавали главата на Апостола. Тая негова лоялност¹, обаче, му излязла горчива. В съгласие с някои от комитетските дейци и, въпреки волята на Левски, Общия обрал царската поща от Орхание за София, когато е минавала през Араба-Конак, на 20 септември 1872 година. Не се минало много време и властта открила дирите на Общи, хванала го, хванала и мнозина от съучастниците му. Разкрила се комитетската тайна, открили се много комитетски документи, уловени били и изпозатворени много комитетски хора из разни градове. Тежко било на Левски да види как делото му се руши поради безразсъдността на простака-харамия Общия, но пак отчаянието не го обхванало. Той събрал всичките си душевни сили, разтичал се из градове и паланки да окуражава падналите духом, поради разкритията, ободрявал с писма тия, които не можел да види лично, взел всички мерки да се спаси онова, което може да се спаси от комитетските архиви и вещи. Скърбел, бедния, за дадените жертви, за изпозатворените, но повечето мислел за спасението на дялото. И вярата и надеждата не го оставили нито до часа, когато, неизвестно още как, той е бил подушен, на 26 декември през нощта, в с. Какрина (ловчанско), където е нощувал в едно ханче, от една турска потера. Потерата го ранила тежко в минутата, когато той прескачал един плет, уловила го и го отвела вързан в Търново. От там турските власти, които вече знаели, че това е Левски, го препратили в София, да бъде изправен пред извънредния съд, учреден специално от Цариград да съди бунтовниците. Сломан от тежките рани, покрусен от нещастната развръзка на дялото, предвиждащ разрухата на всичко, което той бе съзидал в продължение на дълги години, Левски отпаднал духом, не ял, не спал, и съвършено изпаднал телесно, до толкова, щото, когато го извикали в съда, той не могъл да стои на краката си и мъчно отговарял. Общия издал дялото пред съда в всичката му ширина, мислейки, че с това ще сплши тур-

¹ Почит към установения, узаконен ред.